

**PROJEKT ZARZĄDZENIA
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH
z dnia 202.... r.**

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478; zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2.1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu leśnego o cechach naturalnych z wielogatunkowym drzewostanem, wraz z siedliskami rzadkich organizmów saproksylicznych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 są:

- 1) zabezpieczenie naturalnych procesów przyrodniczych zachodzących w obrębie ekosystemów leśnych;
- 2) utrzymanie odpowiednich warunków hydrologicznych i składu gatunkowego zbiorowisk torfowiskowych;
- 3) utrzymanie różnorodności biologicznej rezerwatu;
- 4) utrzymanie bogactwa i różnorodności siedlisk cennych gatunków fauny, zwłaszcza owadów saproksylicznych;
- 5) utrzymanie stanowisk cennych gatunków flory.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa Załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Na terenie rezerwatu wprowadza się ochronę czynną.

§ 5. Określenie działań ochronnych, ich rodzaju i zakresu oraz lokalizację przedstawia tabela oraz mapa poglądowa stanowiące Załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia20... r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Nazwa i kod oraz opis zagrożenia		Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków	Przedmiot ochrony, którego dotyczy zagrożenie
Zagrożenia wewnętrzne				
1	Istniejące	D01.01, D01.02 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe, drogi - usuwanie i naruszanie stanu obumierających i martwych drzew zagrażających bezpieczeństwu na drodze przecinającej rezerwat i na szlaku turystycznym	Usuwanie drzew na wysokości eliminującej zagrożenie	Gatunki saproksyliczne, w tym zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> , ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i> , zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek szkarłatny <i>Cucujus haematodes</i>
2		I02 problematyczne gatunki rodzime - ekspansja trzciny pospolitej powoduje negatywnie wpływa na gatunki typowe dla torfowisk wysokich, a jednocześnie przyczynia się do gromadzenia materii organicznej w torfowisku	Zastosowanie zabiegów ochrony czynnej - koszenie	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
3		I02 problematyczne gatunki rodzime - obecność trzcinnika owłosionego <i>Calamagrostis villosa</i> w olsie torfowcowym i trzciny pospolitej <i>Phragmites australis</i> w borze bagiennym.	Brak skutecznych metod eliminacji trzcinnika owłosionego. Trzcinę w borze bagiennym można wykaszać z usunięciem biomasy	Bory i lasy bagienne
4		I02 problematyczne gatunki rodzime - obecność sosny w drzewostanie przyczynia się do zmian kwasowości gleby i promuje występowanie gatunków borowych	Pozostawienie siedlisk procesom naturalnym, które z czasem przebudują drzewostan na postać klimaksową	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)
Brak zagrożeń wewnętrznych potencjalnych				

Lp.	Nazwa i kod oraz opis zagrożenia		Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków	Przedmiot ochrony, którego dotyczy zagrożenie
Zagrożenia zewnętrzne				
5	Istniejące	M01.02 susze i zmniejszenie opadów – zmiany klimatyczne skutkujące podniesieniem temperatury powietrza, zwiększonym parowaniem i suszami mają niekorzystny wpływ na stan siedliska.	Brak	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) Bory i lasy bagienne
6		K02.01 sukcesja naturalna - obniżenie poziomu wód w całym kompleksie sprzyja szybkiej ekspansji sosny pospolitej i przechodzeniu torfowisk w kolejne stadia sukcesyjne.	Zastosowanie zabiegów ochrony czynnej – usuwanie podrostów drzew i krzewów	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
7		E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych – zaśmiecanie terenu przez osoby penetrujące teren rezerwatu	Okresowe sprawdzanie i sprzątanie obiektu	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) Wyżynny jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>)
8		B07 Inne rodzaje praktyk leśnych – lokalizowanie śródleśnych składnic drewna oraz składowanie pozyskanego drewna wzdłuż dróg leśnych, w odległości mniejszej niż 500 m od rezerwatu. Składowane drewno stanowić będzie w okresie aktywności imagines bardzo skuteczną, a co za tym idzie wysoce destruktywną dla populacji gatunku, pułapkę ekologiczną (w okresie aktywności rozrodczej gatunku jaja składane mogą być na drewnie, które będzie wywożone z lasu)	Odstąpienie od tego typu działań	Gatunki saproksyliczne, w tym zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> , ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i> , zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek szkarłatny <i>Cucujus haematodes</i>
9		M01.02 susze i zmniejszenie opadów	Brak	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) Bory i lasy bagienne

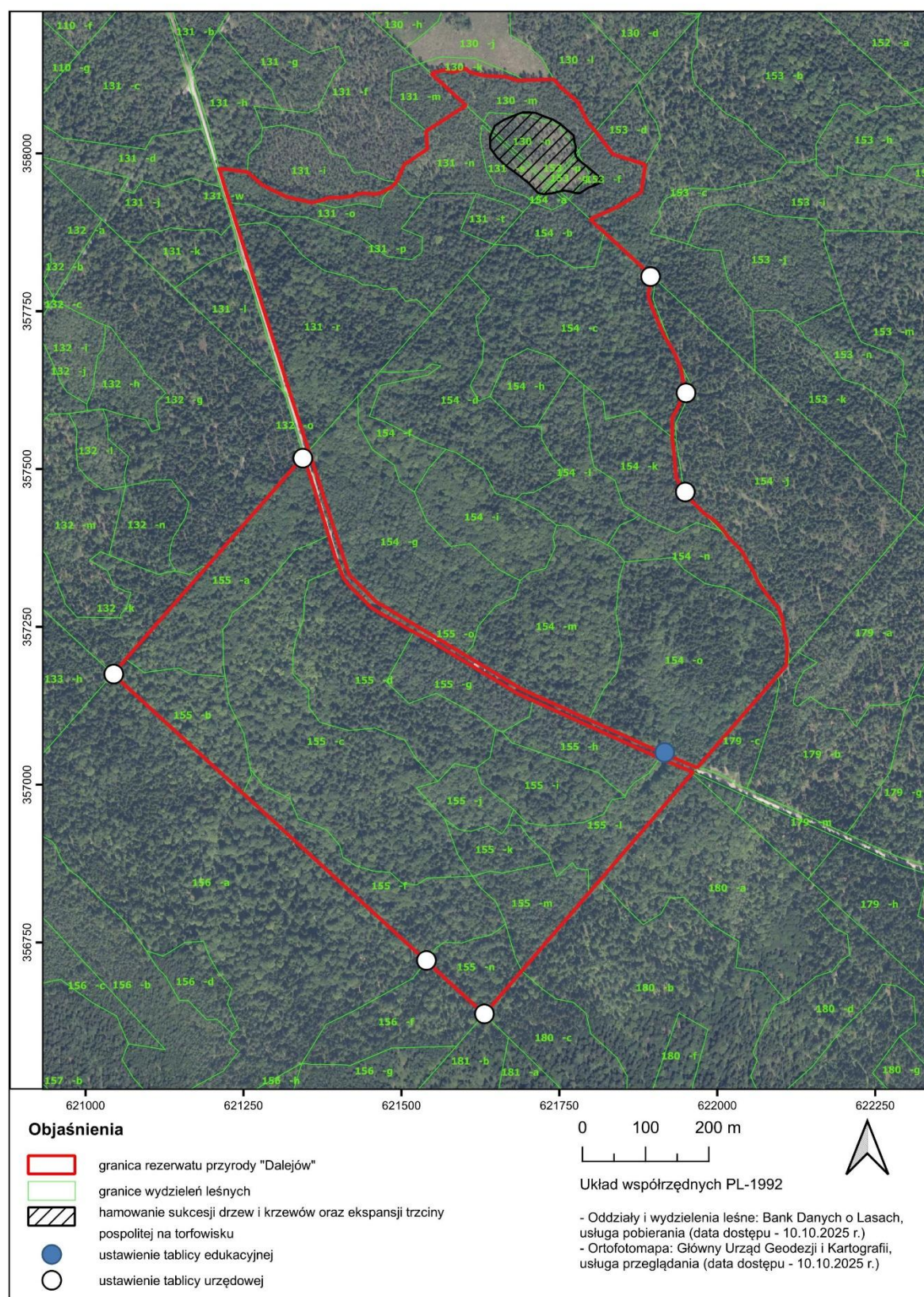
Lp.	Nazwa i kod oraz opis zagrożenia		Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków	Przedmiot ochrony, którego dotyczy zagrożenie
9		J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk – przecinająca rezerwat szeroka droga leśna powoduje fragmentację zbiorowisk i siedlisk gatunków	Brak	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) Gatunki saproksyliczne, w tym zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> , ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i> , zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek szkarłatny <i>Cucujus haematodes</i>
10	Poten- cjalne	B04 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) – stosowanie chemicznych oprysków do zwalczania szkodników owadzych w sąsiedztwie rezerwatu może doprowadzić do dużych szkód w chronionej faunie.	Rezygnacja z tego typu działań	biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i> ; wynurt lśniący <i>Ceruchus chrysomelinus</i> ; tęgosz rdzawy <i>Elater ferrugineus</i> ; zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> , ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i> , zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> , zgniotek szkarłatny <i>Cucujus haematodes</i>

Załącznik nr 2 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.... r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, ich rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych	Termin realizacji	Przedmiot ochrony, w obszarze Natura 2000 którego dotyczy działanie
1	Hamowanie sukcesji drzew i krzewów oraz	Usuwanie nalotu drzew i krzewów, za wyjątkiem bagna zwyczajnego oraz koszenie trzciny pospolitej, z wyniesieniem biomasy	Oddz. 130m,n, 131n,s, 153f,g,p, 154a,b	Corocznie 2x 1-30 maja oraz 1-30 września	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
2	ekspansji trzciny pospolitej na torfowisku	Wycięcie osobników sosny pospolitej na torfowisku oraz jego brzegu, z wyniesieniem biomasy	Oddz. 130m,n, 131n,s, 153f,g,p, 154a,b	1-3 rok obowiązywania planu w okresie zimowym (grudzień-luty)	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
3	Sprzątanie	Sprzątanie terenu rezerwatu wraz z wywiezieniem zebranych śmieci	Teren rezerwatu	Doraźnie	Wszystkie przedmioty ochrony
4	Ustawienie tablicy edukacyjnej	Ustawienie tablicy edukacyjnej i tablic urzędowych.	Oddz. 154o	1-2 rok obowiązywania planu	Wszystkie przedmioty ochrony

Mapa poglądowa przedstawiająca miejsca wdrażania działań ochronnych w rezerwacie

Uzasadnienie

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.... r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan ochrony dla rezerwatu przyrody.

Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat w celu oceny stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz wskazania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a także opracowania koncepcji ochrony tych zasobów ze wskazaniem zakresu prac, w tym zabiegów ochronnych dla zachowania walorów przyrodniczych. Niniejszy plan ochrony nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody z uwagi na funkcjonowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 pokrywającego się z obszarem rezerwatu przyrody¹.

Rezerwat przyrody Dalejów ustanowiony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1978 r. Nr 4, poz. 20). Zarządzenie to zostało ujęte w Obwieszczeniu Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 15 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., wydanym w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2001 r. Nr 107, poz. 1270). Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie naturalnych wielogatunkowych drzewostanów z dużym udziałem modrzewia polskiego. Rezerwat przyrody stanowił obszar lasu o powierzchni 87,58 ha.

Następnie w 2017 r. zostało wydane zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Dalejów (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2017 r. poz. 2878), zgodnie z którym celem ochrony w rezerwacie było zachowanie naturalnych wielogatunkowych drzewostanów z dużym udziałem modrzewia polskiego. Zarządzenie to miało na celu dostosowanie informacji dotyczących rezerwatu do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, w tym określenie sprawującego nadzór nad rezerwatem oraz określenie jego rodzaju, typu i podtypu zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 60, poz. 533). Zostało ono opracowane z uwzględnieniem Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie redagowania zarządzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska dotyczących rezerwatów przyrody. Zgodnie z wytycznymi powierzchnia rezerwatu wynikała z powierzchni poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy rezerwatu (matematyczna suma pola powierzchni rzutu). Zgodnie z dokonanymi obliczeniami powierzchnia wynosiła 87,06 ha. Cel ochrony rezerwatu nie uległ zmianie.

W 2023 r. została opracowana dokumentacja na potrzeby ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody. Wykonana inwentaryzacja przyrodnicza wykazała w rezerwacie bogate zespoły owadów saproksylicznych. Z tego względu konieczna była zmieniana celu ochrony na następujący: zachowanie ekosystemu leśnego o cechach naturalnych z wielogatunkowym drzewostanem, wraz z siedliskami rzadkich organizmów saproksylicznych. Dokonano także korekty granic rezerwatu pozwalającą na włączenie do rezerwatu cennych siedlisk przyrodniczych - doliny potoku wraz z siedliskami torfowiskowymi i bagiennymi, wyłączono natomiast drogi o nawierzchni utwardzonej. Wskutek zaproponowanych zmian powierzchnia rezerwatu zwiększyła się do 87,25 ha. W związku z tym 17 grudnia 2024 r. zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach zmieniono zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody Dalejów (Dz. Urzęd. Woj. Święt. poz. 4863).

¹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie PLH260010 (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2014 r. poz. 1458; zm.: Święt. z 2014 r. poz. 3297 oraz z 2023 r. poz. 4577)

Dokumentację projektu planu ochrony rezerwatu sporządzono z uwzględnieniem wymagań art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 794).

Zgodnie z § 3 ww. rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dalejów podano do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN.I.6202.4.2022.MKL z dnia 10.10.2022 r.

Cały rezerwat obejmuje się ochroną czynną, przy czym działania ochronne wprowadza się jedynie w obrębie torfowiska, celem jego ochrony a także zapewnienia spójności prowadzonych działań z obowiązującym planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Suchedniowskie ustanowionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Św. poz. 1458 ze zm.). Brak działań na pozostałym terenie wypełnienia celu powołania rezerwatu tj. zachowanie ekosystemu leśnego o cechach naturalnych z wielogatunkowym drzewostanem, wraz z siedliskami rzadkich organizmów saproksylicznych.

Rezerwat położony jest w obszarze niezwykle atrakcyjnym dla turystyki pieszej i kwalifikowanej, kwestie dopuszczenia do ruchu pieszego po szlaku wyznaczonym regulować będzie odrębne zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach Nie wskazano miejsc prowadzenia polowań, zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, amatorskiego połowu ryb i rybactwa. Na obszarze rezerwatu nie wskazano również miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza. Rezerwat może być udostępniony do prowadzenia badań naukowych po uzyskaniu indywidualnego zezwolenia, o którym mowa w art. 15 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie przyrody.

Położenie rezerwatu w całości w otoczeniu gruntów Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe eliminuje lub ogranicza wpływ zagrożeń zewnętrznych, dlatego nie wprowadza się ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Koszty realizacji działań ochronnych oszacowano na poziomie 325 000,00 zł w całym okresie obowiązywania planu ochrony.

Wydanie aktu normatywnego nie wpłynie w istotny sposób na rynek pracy, ani też na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw i rozwój regionalny.

Przedmiotowy projekt zarządzenia był konsultowany z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, która wniosła uwagi dotyczące braku wskazania zagrożeń i działań związanych z warunkami wodnymi dla torfowiska oraz braku informacji o potencjalnych zagrożeniach wewnętrznych, zwrócono również uwagę na konieczność doprecyzowania niektórych opisów dot. sposobów eliminacji zagrożeń. Wskazano także na konieczność ponownego przeanalizowania zagrożeń wynikających z obecnej lokalizacji rezerwatu Dalejów w obrębie rezerwatu Bliżyńskie Lasy Naturalne. Podniesiono również kwestie formalne, tj.: brak konieczności dodawania załączników, jeśli dotyczą całego rezerwatu a także kwestie związane z wskazywaniem szlaków do udostępnienia czego nie może regulować przedmiotowe zarządzenie.

Niniejszy projekt zarządzenia na podstawie art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Kielcach – Uchwała Nr 9/2025 Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Kielcach z dnia 1 grudnia 2025 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach określonych w art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.). Informację o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz o terminie i możliwości składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków do projektu planu ochrony rezerwatu, w terminie od dnia 9 grudnia 2025 r. do 30 grudnia 2025 r. podano do publicznej wiadomości obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN-I.6202.4.2022.EJP z dnia 5 grudnia 2025 r. Obwieszczenia te zostały umieszczone na tablicy ogłoszeń oraz w BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, a także na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Bliżynie, na tablicy ogłoszeń Nadleśnictwie Suchedniów, w prasie lokalnej. W określonym wyżej terminie wpłynęły/nie wpłynęły uwagi.....

Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody projekt planu został przesłany w dniu r. do zaopiniowania przez Radę Gminy Bliżyn. Zgodnie z art. 89 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1456) opiniowanie przez organy gminy rozstrzygnąć innych organów wymagają uzgodnienia w ciągu 30 dni od dnia doręczenia projektu zarządzenia. Po upływie tego terminu brak przedstawienia stanowiska rady gminy jest równoznaczny z brakiem uwag i przyjęciem projektu zarządzenia w brzmieniu przedłożonym do urzędu. W związku z powyższym uznano, że przedmiotowy projekt zarządzenia uzyskał/nie uzyskał pozytywną opinię Rady Gminy Bliżyn – Uchwała z dnia 2025 r.

Projekt niniejszego zarządzenia w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) został uzgodniony z Wojewodą Świętokrzyskim - pismo znak: z dnia r.